Кам’янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка
Факультет спеціальної освіти, психології і соціальної роботи
Кафедра психолого-медико-педагогічних основ корекційної роботи

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри спеціальної
та інклюзивної освіти

 Світлана МИХАЛЬСЬКА

26 серпня 2026 року
Зі змінами _____ 2026 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Основи медичних знань і безпека життєдіяльності

підготовки здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
спеціальності **А4 Середня освіта (за предметними спеціальностями)**
предметної спеціальності **А4.03 Середня освіта (Історія та громадянська освіта)**
галузі знань **А Освіта**
мова навчання **українська**

2026-2027 навчальний рік

Розробники програми:
Ю.А. Михальська, доцент кафедри спеціальної та інклюзивної освіти, кандидат психологічних наук, доцент;
О.Г. Чорна, старший викладач кафедри фізики, кандидат педагогічних наук.

Ухвалено на засіданні кафедри спеціальної та інклюзивної освіти
Протокол № 13 від 26 серпня 2026 року
Зі змінами протокол №_____ від _____ 2026 року

ПОГОДЖЕНО

Гарант освітньої програми Анна СЕМЕНЮК-ПРИБАТЕНЬ

Зміст робочої програми навчальної дисципліни

1. Мета вивчення навчальної дисципліни.

Метою вивчення освітнього компонента є формування особистості вчителя здатного: організовувати освітнє середовище з урахуванням правил безпеки життєдіяльності, планувати освітній процес з урахуванням принципів здорового, активного та безпечного способів життя; організувати домедичну допомогу учасникам освітнього процесу та відповідально ставитись до питань особистої безпеки й безпеки оточуючих.

Вивчення цього курсу сприяє розвитку творчих здібностей і формує певний рівень теоретичних і практичних знань, які здобуваються у різних формах: лекції, спостереження, практичні заняття, контрольні роботи, самостійне опрацювання літератури та інше.

2. Обсяг дисципліни.

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни	
	денна форма здобуття вищої освіти	заочна форма здобуття вищої освіти
Рік навчання	1	1
Семестр вивчення	1	1
Кількість кредитів ЄКТС	3	3
Загальний обсяг годин	90	90
Кількість годин навчальних занять	30	12
Лекційні заняття	12	4
Практичні заняття	18	8
Лабораторні заняття	-	-
Самостійна та індивідуальна робота	60	78
Форма підсумкового контролю	залік	залік

3. Статус дисципліни.

Навчальна дисципліна належить до обов’язкового освітнього компонента професійної підготовки.

4. Передумови для вивчення дисципліни – *Дисципліни-пререквізити:* найбільшою мірою дисципліна «Основи медичних знань та безпека життєдіяльності» базується на знаннях, які здобувачі вищої освіти отримали під час навчання в загальноосвітніх закладах освіти, зокрема під час вивчення

таких предметів шкільного циклу: «Основи здоров'я», «Я у світі», «Захист Вітчизни», «Фізика», «Біологія».

5. Програмні компетентності навчання.

Освітній компонент «Основи медичних знань і безпека життєдіяльності» використовується для формування загальних та фахових компетентностей бакалавра.

Інтегральна компетентність: Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі освіти, професійної діяльності вчителя або у процесі навчання, що передбачає застосування певних та методів відповідної науки.

***Загальні компетентності*:**

ЗК 01	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
ЗК 02	Здатність вчитися і бути сучасно навченим.
ЗК 03	Здатність критично та креативно мислити, виявляти ініціативу і мотивувати людей та рухатися до спільної мети, а також навчатися протягом всього життя.
ЗК 05	Володіння основами української мови за професійним спрямуванням та здатність її застосування у професійній діяльності.
ЗК 08	Здатність діяти відповідально і свідомо на засадах поваги до прав і свобод людини та громадянина; реалізувати свої права і обов'язки; усвідомлювати цінності громадянського суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.
ЗК 09	Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки та технологій, підтримання належного рівня фізичної активності та працездатності.до абстрактного, логічного, критичного мислення, до застосування знань у практичних ситуаціях.
ЗК 10	Спрямованість на ведення здорового способу життя, регулярне заняття фізичними вправами, зберігати особисте фізичне та психічне здоров'я, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку.

***Спеціальні (фахові) компетентності*:**

СК 13	Володіння методикою викладання історії, громадянської освіти та правознавства в закладах загальної середньої освіти, вміння використовувати набуті теоретичні знання з історії, громадянської освіти, правознавства та методики викладання фахових дисциплін у педагогічній практиці, здлатність до організації освітнього процесу відповідно до обов'язкових вимог охорони праці.
СК 19	Здатність організовувати освітній процес для учнів з особливими освітніми потребами.

Результати навчання

ПРН 01	Вміти застосовувати знання з української за професійним спрямуванням на практиці.
ПРН 06	Створювати освітнє середовище, яке стимулює фізично рухову активність особистості та її організації відповідно до вікової та психофізичної специфіки розвитку організму; практична орієнтація на ведення здорового способу життя.
ПРН 19	Вміти використовувати у професійній діяльності спеціальну історичну та правознавчу термінологію, користуватися фаховою науковою літературою та джерелами.

6. Методи навчання: З дисципліни передбачено проведення лекцій, практичних занять, самостійну роботу здобувачів освіти. Це обумовлює використання пояснювально-ілюстративного, проблемно-пошукового, дослідницького, проєктного, відтворювального і практичного методів

(вирішення ситуаційних завдань, приклади з надання першої домедичної допомоги та користування засобами пожежогасіння тощо).

7. Засоби діагностики результатів навчання.

Організація навчання передбачає цілеспрямовану самостійну роботу студентів, виконання практичних завдань аналітичного, узагальнюючого професійно спрямованого характеру.

Засобами діагностики успішності навчання з дисципліни є: поточне оцінювання відповідей та виконання завдань на практичному занятті, розробка презентацій, індивідуальних або групових проєктів, виконання завдань самостійної роботи, модульна контрольна робота.

8. Програма навчальної дисципліни.

Денна форма здобуття вищої освіти

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин						
	разом	у тому числі					
		лекційні заняття	практичні заняття	семінарські заняття	лабораторні заняття	самостійна робота	індивідуальна робота
Змістовий модуль 1. Перша медична допомога в загрозливих для життя станах							
Тема 1. Перша медична допомога при пораненнях і травмах.	20	4	4			12	
Тема 2. Перша медична допомога при впливі на організм високих та низьких температур, електричного струму.	12	2	2			8	
Тема 3. Основні захворювання внутрішніх органів, невідкладні стани при них, перша медична допомога.	14	2	2			10	
Разом за змістовим модулем 1	**46**	**8**	**8**			**30**	
Змістовий модуль 2. Безпека життєдіяльності							
Тема 1. Правові та організаційні основи безпеки життєдіяльності	6	2				4	
Тема 2. Безпека людини у життєвому середовищі. Природні загрози та характер їхніх проявів і дії у разі їх виникнення.	6		2			4	
Тема 3. Техногенні небезпеки, їх вражаючі фактори за генезисом і механізмом впливу	10		2			8	
Тема 4. Пожежна безпека та протипожежна профілактика	6		2			4	
Тема 5. Соціальні та соціально-політичні небезпеки, особливості дій людини у разі їх проявів	6		2			4	
Тема 6. Організація забезпечення безпеки життєдіяльності та охорони праці в установі, організації	10	2	2			6	
Разом за змістовим модулем 2	**44**	**4**	**10**			**30**	

Разом годин	**90**	**12**	**18**			**60**	

Заочна форма здобуття вищої освіти							
Назви змістових модулів і тем	**Кількість годин**						
	разом	**у тому числі**					
		лекційні заняття	**практичні заняття**	**семінарські заняття**	**лабораторні заняття**	**самостійна робота**	**індивідуальна робота**
Змістовий модуль 1. Перша медична допомога в загрозливих для життя станах							
Тема 1. Перша медична допомога при пораненнях і травмах.	17	1	2			14	
Тема 2. Перша медична допомога при впливі на організм високих та низьких температур, електричного струму.	14		2			12	
Тема 3. Основні захворювання внутрішніх органів, невідкладні стани при них, перша медична допомога.	17	1	2			14	
Разом за змістовим модулем 1	**48**	**2**	**6**			**40**	
Змістовий модуль 2. Безпека життєдіяльності							
Тема 1. Правові та організаційні основи безпеки життєдіяльності	13	1				12	
Тема 2. Безпека людини у життєвому середовищі. Природні загрози та характер їхніх проявів і дії у разі їх виникнення.	6					6	
Тема 3. Техногенні небезпеки, їх вражаючі фактори за генезисом і механізмом впливу	5		1			4	
Тема 4. Пожежна безпека та протипожежна профілактика	7		1			6	
Тема 5. Соціальні та соціально-політичні небезпеки, особливості дій людини у разі їх проявів	6					6	
Тема 6. Організація забезпечення безпеки життєдіяльності та охорони праці в установі, організації	5	1				4	
Разом за змістовим модулем 2	**42**	**2**	**2**			**38**	
Разом годин	**90**	**4**	**6**			**78**	

9. Форми поточного та підсумкового контролю.

Оцінювання навчальних досягнень з освітнього компонента здійснюється відповідно до таблиці відповідності шкал оцінювання навчальних досягнень

здобувачів вищої освіти та відповідно до «Положенням про рейтингову систему оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка (нова редакція)» та «Положенням про дотримання академічної доброчесності науково-педагогічними працівниками, науковими працівниками та здобувачами вищої освіти в Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка (нова редакція)».

Дотримання академічної доброчесності регулюється Законом України «Про академічну доброчесність», Кодексом академічної доброчесності Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка (нова редакція), Положенням про використання штучного інтелекту в Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка.

Формами поточного контролю знань є *контроль під час практичних занять* (опитування, перевірка виконаних завдань, тестовий контроль, участь у групових бесідах, дискусіях, підготовка презентацій), *виконання завдань самостійної роботи.*

Форма модульного контролю*: модульна контрольна робота.*

Формою підсумкового контролю успішності навчання є залік.

Поточний і модульний контроль (100 балів)					Сума
Змістовий модуль «Перша медична допомога в загрозливих для життя станах» (50 балів)			Змістовий модуль «Безпека життєдіяльності» (50 балів)		100
Поточний контроль	Сам.роб.	МКР	Поточний контроль	МКР	
20	10	30	30	20	

10. Критерії оцінювання результатів навчання. Поточний контроль

Максимальний бал оцінки поточної успішності здобувачів вищої освіти на навчальних заняттях – 12.

Критерії оцінювання знань, умінь, навичок здобувачів вищої освіти на навчальних заняттях

Рівні навчальних досягнень	Оцінка в балах	Критерії оцінювання
Початковий (понятійний)	1	Здобувач вищої освіти володіє навчальним матеріалом на рівні засвоєння окремих термінів і фактів, відповідає на запитання, які потребують відповіді „так" чи „ні".
	2	Здобувач вищої освіти не достатньо усвідомлює мету навчально-пізнавальної діяльності, робить спробу знайти способи дій, розповісти суть заданого, проте відповідає лише за допомогою викладача на рівні „так" чи „ні"; може самостійно знайти в підручнику та в інших джерелах інформації відповідь.
	3	Здобувач вищої освіти намагається аналізувати матеріал на рівні елементарних знань і навичок; виявляє окремі закономірності процесів, явищ.
Се	4	Здобувач вищої освіти володіє початковими знаннями з основ медичних

		знань і безпеки життєдіяльності, здатний проаналізувати проблемну ситуацію навколишнього середовища чи стан людини; самостійне опрацювання навчального матеріалу з дисципліни викликає значні труднощі.
	5	Здобувач вищої освіти розуміє суть навчальної дисципліни, може дати основні визначення і поняття; вміє працювати з підручником та іншими джерелами інформації, самостійно опрацьовувати частину навчального матеріалу, але окремі висновки є нелогічними та непослідовними.
	6	Здобувач вищої освіти розуміє основні положення навчального матеріалу дисципліни, може поверхнево аналізувати небезпечні ситуації чи стани; відповідь може бути правильною, проте недостатньо осмисленою; самостійно відтворює більшу частину матеріалу; вміє застосовувати знання під час практичних завдань, послуговуватися додатковими джерелами.
Достатній (алгоритмічно дієвий)	7	Здобувач вищої освіти правильно і логічно відтворює навчальний матеріал, оперує базовими поняттями та категоріями з безпеки життєдіяльності та основ медичних знань, встановлює причинно-наслідкові зв'язки між ними; вміє наводити приклади на підтвердження певних думок, застосовувати теоретичні знання у стандартних ситуаціях; вміє самостійно користуватися додатковими джерелами.
	8	Знання здобувача вищої освіти досить повні, він вільно застосовує вивчений матеріал в стандартних ситуаціях; уміє аналізувати запропоновані ситуації, робити висновки; відповідь повна, логічна, обґрунтована, однак із окремими неточностями; вміє самостійно працювати, може підготувати реферат або інше повідомлення, обґрунтувати його положення, має достатній рівень сформованих умінь.
	9	Здобувач вищої освіти вільно володіє вивченим матеріалом, застосовує знання в дещо змінених ситуаціях, вміє аналізувати й систематизувати інформацію, робить аналітичні висновки, використовує загальновідомі докази у власній аргументації; може самостійно опрацьовувати матеріал, виконує прості творчі завдання; має сформовані типові навички з культури безпеки життя і основ медичних знань.
Високий (творчо-професійний)	10	Здобувач вищої освіти володіє глибокими і міцними знаннями та використовує їх у нестандартних ситуаціях; робить аргументовані висновки.
	11	Здобувач вищої освіти володіє узагальненими знаннями, аргументовано використовує їх у нестандартних ситуаціях; вміє знаходити джерела інформації та аналізувати їх, ставити і розв'язувати проблемні ситуації, застосовувати вивчений матеріал для власних аргументованих суджень у практичній діяльності; самостійно вивчити матеріал.
	12	Здобувач вищої освіти має системні, дієві знання, виявляє неординарні творчі здібності в навчальній діяльності; розв'язує складні проблемні ситуації та завдання; схильний до системно-наукового аналізу та прогнозу явищ; уміє самостійно здобувати і використовувати інформацію, використовує різноманітні джерела інформації; моделює ситуації в нестандартних умовах навколишнього середовища.

Якщо здобувач вищої освіти не відпрацював пропущені навчальні заняття, не виправив оцінки 0,1,2,3, отримані на навчальних заняттях, не виконав модульної контрольної роботи (МКР), завдання самостійної роботи менше ніж на 60% від максимальної кількості балів, виділених на ці види робіт,

він вважається таким, що має академічну заборгованість за результатами поточного контролю.

Пропущені заняття здобувач вищої освіти має обов'язково відпрацювати. За відпрацьовані лекційні заняття оцінки не ставляться, за практичні заняття нараховуються бали середнього (4, 5, 6), достатнього (7, 8, 9) та високого рівня (10, 11, 12).

Здобувачу вищої освіти, який не виконав поточних домашніх завдань, не підготувався до навчальних занять, в журнал обліку роботи академічної групи ставиться 0 балів.

Здобувач вищої освіти, знання, уміння і навички якого на навчальних заняттях за 12-бальною шкалою оцінено від 1 до 3 балів, вважається таким, що недостатньо підготувався до цих занять і має академічну заборгованість за результатами поточного контролю. Поточну заборгованість, пов'язану з непідготовленістю або недостатньою підготовленістю до навчальних занять, здобувач вищої освіти повинен ліквідувати. За ліквідацію поточної заборгованості нараховуються бали середнього (4, 5, 6), достатнього (7, 8, 9) та високого рівня (10, 11, 12).

Рейтингова оцінка у балах знань, умінь і навичок здобувача на навчальних заняттях з навчального (змістового) модуля обчислюється після проведення цих занять та ліквідації ним поточної заборгованості, пов'язаної з пропусками занять, непідготовленістю або недостатньою підготовленістю до них відповідно до «Положення про рейтингову систему оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка (нова редакція)» (https://cutt.ly/mLTb6am).

Самостійна робота

Метою самостійної роботи є закріплення та розширення наукових знань з дисципліни за підручниками, навчальними і методичними посібниками, періодичними виданнями; розвиток навичок самоосвіти, пізнавальних інтересів, професійної мотивації навчання; виховання відповідального ставлення до навчання за обраною професією.

Самостійна робота передбачає виконання здобувачами вищої освіти індивідуального проєкту (у формі есе, презентації, доповіді). Максимальна оцінка 10, мінімальна – 6, менше 6 – робота не зарахована.

Критерії оцінювання самостійної роботи:

Оцінка	Критерії
високий рівень 10-9 балів	Матеріал викладено повно та логічно послідовно, самостійно дібрано інформаційні джерела. Виконана робота демонструє точне розуміння завдання. Студент володіє вміннями творчо-пошукової діяльності та роботи з інтернет-джерелами. Витриманий єдиний стиль презентації. Оптимальне розміщення інформації на слайді. Студент демонструє: аргументованість основних позицій, композиція доповіді логічна, повноту представлених в доповіді результаті в роботи. Здобувач вищої освіти вчасно виконав проєкт.

достатній рівень 8-7 балів	Якщо відповідь здобувача відповідає тим самим вимогам, що і для оцінки „відмінно", але здобувач допускає 1-2 помилки, недоліки в послідовності викладу матеріалу. Переважно дібрав самостійно інформаційні джерела, володіє вміннями творчо-пошукової діяльності та роботи з інтернет-джерелами. У роботі використано як матеріали, що мають відношення до теми, так і ті, що не мають відношення до теми. Здобувач вищої освіти вчасно виконав завдання.
середній рівень 6 балів	У роботі використані матеріали, що не мають безпосереднього відношення до теми. Матеріал студент викладає неповно, допускає неточності у визначенні понять, демонструє вміння здійснювати первинну обробку навчальної інформації без її подальшого аналізу, викладає матеріал непослідовно. Допускає не грубі помилки з точки зору орфографії, стилі стики, пунктуації, синтаксису. Спостерігаються деякі порушення дотримання стиля роботи. Здобувач вищої освіти виконав проєкт фрагментарно й дещо пізніше визначеного терміну.
початковий рівень менше 6 балів	У здобувача не сформовано необхідні практичні вміння роботи з навчальною інформацією; він не має елементарних умінь здійснювати первинну обробку й подаль ший аналіз навчальної інформації. У роботі Здобувач не виконав більшість завдань самостійної роботи використані матері али, що не мають безпосереднього відношення до теми; зі брана і нформаці я не проаналізована, подав роботу пізні ше визначеного термі ну. У роботі здобувача наявні ознаки академі чної недоброчесності.

Контроль за самостійною роботою здійснюється на практичних заняттях і консультаціях. Здобувачі вищої освіти, які за виконання завдань СР отримали рейтинговий бал менший 60 % від максимальної кількості балів, виділених на цей вид роботи, а також ті, що не з'явилися на звіт за виконання СР на консультації, або не виконали її завдань, вважаються такими, що мають академічну заборгованість за результатами поточного контролю, ліквідація якої є обов'язковою.

Контроль за самостійною роботою здійснюється на практичних заняттях і консультаціях.

Модульні контрольні роботи

1. Модульна контрольна робота змістового модуля «Перша медична допомога в загрозливих для життя станах» виконується у письмовій формі: три питання, кожне оцінюється в 10 балів. До її написання допускаються всі здобувачі вищої освіти. Позитивну оцінку за МКР не рекомендується покращувати.

Критерії оцінювання питань контрольної роботи:

Максимальна оцінка 30, мінімальна – 18, менше 18 – робота не зарахована

Оцінка	**Критерії оцінювання**
9-10 балів	Здобувач вищої освіти виявляє глибокі фундаментальні знання з питання, винесеного на модульний контроль, повно викладає матеріал, виявляє розуміння предмета висловлювання, може обґрунтовувати свої судження, викладає матеріал логічно. Відповіді на запитання повні,

	вичерпні, обґрунтовані, студент добре орієнтується в теоретичному та практичному матеріалі з основ медичних знань.
7-8 балів	Якщо відповідь здобувача відповідає тим самим вимогам, що і для оцінки високого рівня, але здобувач допускає 1–2 фактичних помилки чи неточності та 1–2 недоліки послідовності викладу матеріалу, винесеного на модульний контроль або не зовсім повні відповіді.
6 балів	Якщо здобувач виявляє знання і розуміння основних положень питань, винесених на модульний контроль, але викладає матеріал неповно, допускає фактичні помилки та неточності у визначенні понять, не вміє досить глибоко і доказово обґрунтовувати свої судження, викладає матеріал непослідовно і допускається помилок.
5-4 бали	Якщо здобувач виявляє початковий рівень знань і розуміння основних положень питань, винесених на модульний контроль. Здобувач викладає матеріал неповно, допускає фактичні помилки та неточності у визначенні понять, не обґрунтовує свої судження, викладає матеріал непослідовно і допускається значних помилок.
1-3 бали	Відповіді здобувача вищої освіти на питання не виявили знань та розуміння основних положень предмета, що спричинило значну кількість помилок або, взагалі, повну/часткову відсутність відповідей.

Оцінювання модульної контрольної роботи (сума балів за три питання контрольної роботи):

МКР **30 балів**	«відмінно»	27 – 30 б.
	«добре»	23 – 26 б.
	«задовільно»	18 – 22 б.
	«незадовільно»	менше ніж 18 б.

Здобувачі вищої освіти, які за результатами виконання МКР отримали рейтинговий бал менший 60 % від максимальної кількості балів, виділених на цей вид роботи, а також ті, що не з’явилися для її виконання або не виконали її завдань, вважаються такими, що мають академічну заборгованість за результатами поточного контролю, ліквідація якої є обов’язковою.

2. Модульна контрольна робота Змістового модуля «Безпека життєдіяльності» (20 балів) виконується у тестовій формі. Тестові завдання розміщені в об’єктно-модульному динамічному середовищі навчання MOODLE. Оцінювання модульної контрольної роботи здійснюється за шкалою від «0» до «20». За кожне правильно вирішене тестове завдання студент отримує або 0,5 або 1 бал (завдання з множиною варіантів, завдання альтернативних відповідей – 0,5 балів; завдання множинного вибору; завдання на встановлення відповідності – 1 бал). Максимальна кількість балів за модульну контрольну роботу – 20 балів, мінімальна – 12.

Здобувачі вищої освіти, які за результатами виконання МКР отримали рейтинговий бал менший 60 % від максимальної кількості балів, виділених на цей вид роботи, а також ті, що не з’явилися для її виконання або не виконали її завдань, вважаються такими, що мають академічну заборгованість за результатами поточного контролю, ліквідація якої є обов’язковою.

Зарахування результатів неформальної / інформальної освіти регулюється «Порядком визнання результатів навчання здобувачів вищої освіти, отриманих шляхом здобуття неформальної / інформальної освіти в Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка» (https://drive.google.com/file/d/19GCSM3y-K496gs8RQJp0mO9FjUJumB4T/view).

Рейтингова оцінка з навчальної дисципліни

Рейтингова оцінка з навчальної дисципліни – сумарна підсумкова оцінка за багатобальною шкалою рівня засвоєння здобувачем вищої освіти обидвох змістових модулів.

Рейтингова оцінка з кредитного модуля	**Оцінка за шкалою ECTS**	**Оцінка за національною шкалою**
90-100 і більше	A (відмінно)	зараховано
82-89	B (дуже добре)	
75-81	C (добре)	
67-74	D (задовільно)	
60-66	E (достатньо)	
35-59	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)	не зараховано
34 і менше	F (незадовільно з обов'язковим проведенням додаткової роботи щодо вивчення навчального матеріалу кредитного модуля)	

11. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна (за потребою) – мультимедійні засоби.

12. Рекомендована література.

Основна

1. Безпека життєдіяльності (теоретичні основи) : Навч. посібник / П.С.Атаманчук, В.В. Мендерецький, О.П. Панчук, О.Г. Чорна. К.: Центр навчальної літератури, 2020. 276 с.

2. Безпека життєдіяльності та охорона праці: навчально-методичний посібник. Атаманчук П.С., Мендерецький В.В., Білик Р.М., Панчук О.П., Поведа Т.П., Чорна О.Г. Кам'янець-Подільський: ТОВ «Друк-сервіс», 2017. 116 с.

3. Будзин В., Гудзій О. Основи медичних знань: навч. посіб. Львів: ЛДУФК, 2018. 148 с.

4. Валецька Р.О. Основи медичних знань. Підручник. «Волинська книга», Луцьк 2007. 378 с. https://www.slideshare.net/slideshow/ss-48224875/48224875#4

5. Головко О.Ф. Основи медичних знань щодо профілактики, діагностики та надання невідкладної допомоги при загрозливих для життя станах : навч. посіб.. Ч. III. Кам'янець-Подільський: Аксіома, 2006. 140 с. http://library.kpnu.edu.ua/ufd/page_lib.php

6. Довідник з охорони праці: навчальний посібник Поведа Т.П., Чорна О.Г. Кам'янець-Подільський: ТОВ «Друкарня «Рута», 2021. 114 с. http://elar.kpnu.edu.ua:8081/xmlui/handle/123456789/5725

7. Мойсак О.Д. Основи медичних знань і охорони здоров'я: навч. посіб. 4-те вид., виправл. та допов. К.: Арістей, 2007. 616 с. http://library.kpnu.edu.ua/ufd/page_lib.php

8. Толочик І.Л. Основи медичних знань: навч. посіб. Для студентів природничих спец. вищ. навч. закладів / І.Л. Толочик, Є.Ф. Кучерук. Херсон: ОЛД-ПЛЮС, 2019. 160 с.

Додаткова:

1. Антонов А. Г., Колесніков А. М., Комісарова Н. О. Основи медичної допомоги: посібник. Київ: КНТ, 2018. 338 с. (друге, перероблене, доповнене).

2. Безпека життєдіяльності та цивільний захист і методика ї х навчання: Навч. посібник / П. С. Атаманчук, В. В. Мендерецький, О. П. Панчук, Р. М. Білик, О. Г. Чорна, У.І. Неді льська. Кам' янець-Подільський: ТОВ : «Друк-Сервіс», 2013. 244 с.

3. Михальська Ю. А. Здоров'язберігаючі технології при роботі з дітьми із обмеженими можливостями здоров'я : Навчальний посібник / Ю. А. Михальська, А.В. Михальський, Е. О. Жигульова Кам'янець-Подільський: Видавець Ковальчук О. В., 2020. 228 с.

4. Михальська Ю. А. Психічне здоров'я в системі психологічних та медичних знань. Актуальні проблеми психології особистості та міжособистісних взаємин : матеріали XIV Міжнародної науково-практичної конференції, 23 квітня 2022 р. / за ред. С. Д. Максименка, Л. А. Онуфрієвої. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2022. С. 138-141.

5. Основи медичних знань : навч. посіб. / О. Ф. Головко, П. Д. Плахтій, В.О. Головко. Кам'янець-Подільський: Аксіома, 2006. 291 с.

6. Петрик О.І. Долікарська медична допомога при травмах та нещасних випадках: Навчальний посібник. К.: Вища школа, 1995.

7. Плахтій П. Д., Мендерецький В. В. та і н. Безпека життєдіяльності: навчальний посібник. Кам'янець-Подільський: « Медобори», 2003. 304 с.

8. Страшко С. В., Кривич І. П., Левицька Л. М., Чорненька В. Д., Флоренсова К. М. Інфекційні хвороби, що набули соціального значення. К.: Освіта України, 2006. 55 с.

9. Чорна О.Г. Особливості вивчення основ пожежної безпеки майбутніми вчителями як складової безпечного освітнього процесу / Збірник наукових праць Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Серія педагогічна / [редкол.: С.В. Оптасюк (голова, наук. ред.) та ін.]. Кам'янець-Подільський: К-ПНУ, 2024. Вип. 30. С. 155-159.

10. Чорна О.Г. Підготовка майбутнього вчителя до організації безпечного освітнього середовища: нормативно-правові аспекти охорони праці та безпеки життєдіяльності / Збірник наукових праць Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Серія педагогічна. Кам'янець-Подільський: К-ПНУ, 2025. Вип. 31. С.174-177.

11. Шевчук О. А. Словник з безпеки життєдіяльності: навчально-методичний посібник гуманітарних і природничих спеціальностей ВНЗ України I-IV рівнів акредитації / О. А. Шевчук. Вид. 2-ге, доповн. і перер. К.: Видавничий Дім «Слово», 2014. 184 с

Інтернетні ресурси

Бібліотека ім. В.І.Вернадського [Електронний ресурс]	http://www.nbuv.gov.ua
Бібліотека МАУП [Електронний ресурс]	http://library.iapm.edu.ua/library.htm
Закон України «Про вищу освіту» від 01,01.2019 р. [Електронний ресурс]	https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text
Сайт «Основи медичних знань» [Електронний ресурс]	http://healt.ucoz.ua/
Словники України on-line [Електронний ресурс]	http://www.ulif.org.ua/ulp/dict_all/
Законодавство з безпеки життєдіяльності, охорони праці та пожежної безпеки	https://zakon.rada.gov.ua